

Vergide her şey daha şeffaf olacak

OECD tarafından “Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesi” hazırlandı. Bu anlaşmayla vergi idareleri bilgi paylaşımı yapacak. Türkiye’nin de taraf olduğu anlaşmayı 116 ülke imzaladı. Bilgi değişiminin 2019’da başlaması bekleniyor.

Kayıt dışı ekonominin kayda alınması, vergi kayıp kaçığının önlenmesi ve şeffaflığın artırılması son dönemin en popüler konuları arasında yer alıyor. Peki, bugüne kadar bu kapsamda dünyada neler yapıldı?

İlk olarak Amerika’da, kendi vatandaşlarının dünya üzerindeki gelirlerini tespit etmek ve vergilemek amacıyla FATCA “Yabancı Hesaplar Vergi Uyum Yasası” adı altında bir kanun yayınlandı. Bu kanun, içeriğinde yer alan cezai hükümler nedeniyle de büyük ses getirdi. Finansal kurumların bazı müşteri bilgilerinin devletler arasında değişimini kapsayan anlaşmaya birçok ülke taraf oldu. Türkiye’nin de imzaladığı bu anlaşma bugün itibarıyla diplomatik süreçte olduğundan henüz yürürlüğe girmedi.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü’nün (OECD) vergi kayıplarını azaltmaya yönelik yapmış olduğu en kapsamlı çalışmalardan biri de BEPS (Matrah Aşındırma ve Kâr Aktarımı) eylem planı olmuştur. BEPS kapsamında yine şeffaflık ilkesi baz alınarak zararlı vergi uygulamalarının önüne geçilmesi amaçlanmış ve bilgi değişiminin artırılması adına aksiyon planları hazırlanmıştır. BEPS Türkiye tarafından da desteklenmiş ve bu kapsamda yerel mevzuatımızda, özellikle transfer fiyatlandırmasına ilişkin değişiklikler içeren düzenlemeler yapılmıştır.

ORTAK RAPORLAMA STANDARDI

Bunların yanı sıra yine OECD liderliğinde kayıt dışı ekonominin kayda alınması için çalışmalar da yapıyor. Bu çalışmalar özellikle farklı ülkelerdeki finansal kurumlar nezdindeki hesapların yerleşik olunan ülkede beyan edilmesini amaçlıyor. Bu kapsamda OECD tarafından şeffaflık ilkesini kuvvetlendirmek adına CRS (Ortak Raporlama Standardı) yayınlandı.

CRS, FATCA’nın global olarak genişletilmiş versiyonu olarak değerlendiriliyor. Aradaki en temel fark

ise CRS ile birlikte birden çok ülke birbirine raporlama yapmayı taahhüt ederken FATCA’nın sadece ABD’ye raporlama yapmayı gerektirmesidir. Bunun yanı sıra FATCA kişilerin vatandaşlık bilgisini temel alırken CRS kişilerin yerleşiklik bilgisini temel alıyor.

Türkiye’de CRS için Gelir İdaresi Başkanlığı bir kılavuz yayınladı ve yazı ile finansal kuruluşlara bildirdi. Bu doğrultuda finansal kurumların 2017 yılına ilişkin ilk raporlamayı 30 Haziran 2018 tarihine kadar Gelir İdaresi Başkanlığı’na (Başkanlık) yapmaları gerekiyor.

Ülkemizdeki finansal kuruluşlar da (bankalar, yatırım şirketleri vb.) bildirim hazır olmak adına gerekli altyapının hazırlanması sürecine çoktan başladılar. Müşteri kabul süreçlerinde CRS ve FATCA formları doldurularak raporlamaya konu olabilecek hesaplar sınıflandırılıyor.

KİMLER RAPORLANACAK?

Finansal kurumlar tarafından müşterileri arasından Türkiye’de yerleşik olmayan gerçek kişi ve kurumların tespit edilmesi ve sonrasında bu kişilere ait finansal hesapların bildirim konu edilmesi bekleniyor.

Finansal kurumlar tarafından, Türkiye’de yerleşik olmayan hesap sahiplerine ilişkin tespit yapıldıktan sonra;

- Mevcut tüzel kişilere ait olan hesaplardan hesap bakiyesi ve değeri 250 bin Amerikan Doları’nın üzerinde olanlar,
- Yeni hesap açacak tüzel kişiler, herhangi bir hesap bakiyesi sınırı bulunmaksızın,
- Gerçek kişiler ise yine herhangi bir hesap bakiyesi sınırı bulunmaksızın, raporlamaya konu edilecek.

VERİLECEK BİLGİLER

Raporlanması gereken hesaplar belirlendikten sonra finansal kuruluşlar aşağıda yer alan bilgileri

VERGİ KONULARINDA KARŞILIKLI İDARİ YARDIMLAŞMA SÖZLEŞMESİ'NE TARAF OLAN BAZI ÜLKELER

Arjantin	Filipinler	Japonya	Peru
Almanya	Finlandiya	Kanada	Polonya
ABD	Fransa	Katar	Portekiz
Avustralya	Guatemala	Kazakistan	Romanya
Avusturya	Güney Afrika	Kenya	Rusya
Azerbaycan	Gürcistan	Kore	Senegal
Bahreyn	Hırvatistan	Kuveyt	Singapur
Belçika	Hindistan	Lübnan	Slovakya
BAE	Hollanda	Lüksemburg	Slovenya
Brezilya	İngiltere	Macaristan	S. Arabistan
Bulgaristan	İrlanda	Malezya	Tunus
Çekya	İspanya	Malta	Türkiye
Çin	İsrail	Meksika	Uganda
Danimarka	İsveç	Moldova	Ukrayna
Endonezya	İsviçre	Nijerya	Uruguay
Estonya	İtalya	Norveç	Yeni Zelanda
Fas	İzlanda	Pakistan	Yunanistan

Başkanlığa bildirmekle yükümlü olacaklar:

- Müşteri bilgileri:

- Gerçek kişi ise kimlik bilgileri (adı/soyadı, doğum yeri ve tarihi), adres, mukim olunan ülke/ülkeler bilgisi, vergi kimlik numarası,

- Kurum ise kurumun unvanı, adres bilgisi, mukim olunan ülke/ülkeler bilgisi, vergi kimlik numarası,

- Müşteriye ait hesap numarası bilgisi,

- Raporlamayı yapacak finansal kuruluşa ait bilgiler (unvanı ve vergi kimlik numarası),

- Bildirim döneminin sonu itibarıyla hesap bakiyesi ve değeri,

- Hesaplara intikal eden (ödenen veya alacak kaydedilen) faiz, temettü vb. gelirler (brüt tutarı üzerinden),

- Hesaplara intikal eden diğer gelirler (toplam brüt tutarı).

İDARİ YARDIMLAŞMA ANLAŞMASI

CRS'nin ardından OECD tarafından çok taraflı bir anlaşma olan "Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesi" hazırlandı. Türkiye'nin de taraf olduğu idari yardımlaşma anlaşmasının şu ana kadar 116 ülke tarafından imzalandığını görüyoruz.

Tabloda anlaşmaya taraf olan bazı ülkelerin listesine yer verdik. Bu ülkeler haricinde vergi cenneti olarak bilinen birçok ülke de konuyla ilgili aksiyon olarak uyumluluk taahhüdünde bulundu. İlgili ülke listeleri ve anlaşmanın yürürlüğe girişi tarihlerine ilişkin detaylara OECD'nin sitesinden ulaşılabilir.

BİLGİ DEĞİŞİMİ EN ERKEN 2019'DA

Maliye Bakanı Naci Ağbal, yaptığı açıklamada, Gelir İdaresi Başkanlığı olarak herhangi bir ülkeye henüz bu kapsamda raporlama yapılmadığını ve bilgi paylaşımı yapabilmek için gerekli hazırlıkların en erken 2019 yılının sonuna kadar tamamlanacağını belirtti.

Görüldüğü üzere ortak bilgi değişiminde yerleşik olunan ülkeler belirlendikten sonra finansal kurumlar tarafından müşterilerinin sahip olduğu finansal varlıkların CRS kapsamında önce yerel idarelere bildirilmesi, sonrasında karşılıklı idari yardımlaşma anlaşması kapsamında farklı ülkelerin idareleri arası bilgi değişimi yapılması planlanıyor. Ülkeler bilgi değişimi sayesinde kendi ülkelerinde yerleşik olan kişi/kurumların yurtdışında sahip olduğu finansal varlıklarını kontrol edebilecek, olası vergi kayıplarına yol açan işlemlerin önüne geçebilecekler.

Türkiye'de mukim kişi ve kurumların yurtdışında sahip oldukları finansal varlıklara ilişkin raporlama ise yakın zamanda Başkanlığa yapılacak. Zamanlama olarak ise bilgi değişiminde karşılıklılık ilkesi esas olduğu için Türkiye'nin bilgi değişimi için hukuki altyapısını oluşturmasını müteakiben ilgili ülkelerin raporlama yapması bekleniyor.

KARA LİSTE UYARISI

Sonuçta, vergi cenneti olarak adlandırılan ülkeler dâhil birçok ülke bildirim yapmayı taahhüt etti. İleride dünya giderek finansal şeffaflığa kavuşacak ve finansal varlıkların herhangi bir ülkede saklanması mümkün olmayacak. Hatta bu hesapların suni olarak başkalarına devri de yapılan çalışmalar ve karşılıklı idari yardımlaşma ile önlenmiş olacak.

Raporlama yolu ile bilgi değişimi yapmaya sıcak bakmayan ülkeler ise uyumsuz addedilerek kara listeye alınabilecek. Bu ülkelere ilişkin mali yaptırımlar da öngörülüyor.

Türkiye ise mevcutta bilgi değişimi için resmi olarak taahhütte bulunmuş, ilgili anlaşmaları imzalamış durumda. Şu anda konuya ilişkin çalışmalar yapılıyor ve yakın gelecekte bilgi değişimi yapılması planlanıyor.

Dolayısıyla farklı gerekçelerle yurtdışında finansal hesapları bulunan kişi ve kurumların global bir raporlama kışkacına alındığını söylemek yanlış olmayacaktır.